

Vier actuarissen over pensioen en pensioenstelsel

Naam Wim van de Velde
Functie gepensioneerd actuaris

Het Nederlands pensioenstelsel behoort nog steeds tot een van de beste pensioenstelsels in de wereld.

Hoe kijk jij naar het nieuwe pensioenstelsel?

Wat vind jij van de invloed van de individualisering op de pensioenen?

'Ons oorspronkelijke pensioensysteem, gebaseerd op salaris en diensttijd, is lange tijd één van de beste pensioensystemen van de wereld geweest. Pensioen en salaris hadden een redelijk verband met elkaar en bovendien werden veel pensioenen geïndexeerd met een deel van de inflatie. De achilleshiel van de salaris-diensttijd is echter de gedurende langere tijd extreem lage rente gebleken, waardoor er niet of nauwelijks geïndexeerd kon worden. En de positie van veel pensioenfondsen zwak werd.'

'De grote vraag is of pensioen wel transparanter wordt in een beschikbare premiesysteem. Het risico van langlevens en van de hoogte van de opbrengst van beleggingen wordt voor een belangrijk deel bij de individuele deelnemers gelegd. En de groepssolidariteit tussen de deelnemers wordt verbroken. Het uit te keren pensioen is namelijk erg afhankelijk van de beleggingsmarkt op de ingangsdatum. Daardoor ontstaat er een onduidelijke relatie met het salaris. Bovendien kunnen er grote verschillen zijn tussen deelnemers met een gelijk salaris en een gelijke diensttijd, maar met een andere pensioendatum. Bovendien blijft het de vraag of er voldoende ruimte komt voor een indexatie, gerelateerd aan de inflatie. Zelfs pensioenverlaging is niet ondenkbaar.'

'Individualisering van de maatschappij maakt de behoefte aan een nabestaandenpensioen kleiner. Dat kan gunstig uitpakken, met name voor tweeverdieners, omdat een hoger ouderdomspensioen mogelijk wordt. Voor de oorspronkelijke kostwinners situatie kan individualisering echter vervelende gevolgen hebben, als er op het cruciale moment bijvoorbeeld niet voldoende middelen voor de aankoop van een redelijk nabestaanden pensioen zijn. Feitelijk een nieuwe vorm van discriminatie. Tweeverdieners zijn bij individualisering zeker gunstiger af. Wel lijkt het zaak voor partners om voor elkaar in de actieve periode toch een nabestaanden pensioen af te sluiten in verband met het overlijdensrisico van één van de ouders in een gezin met jonge kinderen.'

Naam Davood Rahmanifard
Functie Senior actuaris bij Aegon

Het Nederlands pensioenstelsel behoort nog steeds tot een van de beste pensioenstelsels in de wereld.

Hoe kijk jij naar het nieuwe pensioenstelsel?

Wat vind jij van de invloed van de individualisering op de pensioenen?

'I agree with this statement. This has been confirmed repeatedly in international comparison in many reports from one hand and when I am looking at my experience of working as a pension actuary that was in contact with other actuaries from different countries. In the Netherlands, we have a combination of pay-as-you-go funding for the state pension (AOW) as the first pillar and capital funding for the so-called occupational pension as the second pillar. Both investment and interest rate risks are managed collectively before retirement age and during retirement. These are the strong features in the pension system in the Netherlands.'

'I understand that there is declining confidence in the pension system due to the pressure on the pension system, mainly after the financial crisis in 2008/2009. And also, we see that public support has been affected; thus, a new alternative pension system is desirable. When we are thinking about the new proposed pension system, transparency is undoubtedly very desired, but we should not sacrifice solidarity and risk-sharing to have a more personal system.'

'I agree that individualization affects the pension and pension system. But we should not forget that the purpose of forming insurance and pensions is to reduce and manage individual risks. Maybe some people benefit from individualism in some aspects of life, but we do not forget the great benefits of solidarity and risk-sharing in society.'

Naam Julie van Oldenborgh
Functie voorzitter VSAE

Het Nederlands pensioenstelsel behoort nog steeds tot een van de beste pensioenstelsels in de wereld.

Hoe kijk jij naar het nieuwe pensioenstelsel?

Wat vind jij van de invloed van de individualisering op de pensioenen?

'Als student ben je nog niet zo bezig met het pensioenstelsel. Bovendien zijn veel studenten niet op hoogte van hoe ons stelsel te werk gaat. Dit vind ik erg jammer aangezien het pensioenstelsel veel invloed heeft op je huidige en toekomstige financiële situatie. Het huidige pensioenstelsel kan tevens het gevoel van ongenoegen opwekken door de vergrijzing van de samenleving. Ondanks dat ons pensioenstelsel zeker een goed stelsel is, is er dus nog zeker ruimte voor verbetering.'

'De onderliggende gedachte van de nieuwe ontwikkeling klinkt begrijpelijk, alleen het maakt het begrijpen van je pensioen wel lastiger. Ook brengt de fluctuatie meer onzekerheid met zich mee wat niet past bij het probleem van de vergrijzing van de samenleving.'

'Enerzijds vind ik de ontwikkeling passen bij de instelling en gedachtengang van de student. De ontwikkeling zal interesse in het stelsel aanmoedigen omdat transparantie en persoonlijkheid centraal staat. Anderzijds kan het nieuwe stelsel verwarring met zich mee brengen. Verder verminderd individualisering van de samenleving de sociale cohesie en wordt zelfbeheersing van steeds groter belang. Voor studenten kan dit negatieve gevolgen hebben, aangezien het voor veel studenten lastig is om in toekomstperspectief beslissingen te nemen.'

Naam Frank Poorthuis
Functie actuaris en DGA bij Act4u

Het Nederlands pensioenstelsel behoort nog steeds tot een van de beste pensioenstelsels in de wereld.

Hoe kijk jij naar het nieuwe pensioenstelsel?

Wat vind jij van de invloed van de individualisering op de pensioenen?

'Daar ben ik het helemaal mee eens. En daar sta ik niet alleen in. Op de index die jaarlijks alle pensioensystemen wereldwijd op punten als toereikendheid en haalbaarheid met elkaar vergelijkt, staat Nederland al jaren in de top-3. De drie pijlers waarop het pensioen is opgebouwd, de AOW, een aanvullend pensioen dat voorkomt uit een werkgever-werknemer relatie en de mogelijkheid om fiscaal gunstig bij te sparen, zorgen voor een adequaat inkomen voor later. In Nederland zetten we vaak meer dan 20% van ons inkomen opzij voor pensioen. Voor zzp'ers ligt dit anders. Die hebben recht op AOW maar moeten zelf voor hun aanvullende pensioen zorgen. Onderzoeken laten zien dat slechts weinig zzp'ers sparen voor hun eigen pensioen, terwijl er wel degelijk mogelijkheden zijn.'

'De overgang naar een nieuw pensioenstelsel is nodig. De arbeidsmarkt verandert. Werknemers die 40 jaar bij dezelfde werkgever in dienst blijven zijn een uitzondering en daar moeten we op inspelen. De pensioenpot van de werknemer verhuist mee bij het wisselen van baan en met de nieuwe premieregeling lukt dat veel beter dan met de huidige uitkeringsregeling. De nieuwe pensioenregeling is ook transparanter. Het pensioen beweegt mee met de financiële beurzen. Het pensioen gaat omhoog als het economisch goed gaat, maar omlaag als het economisch niet goed gaat. Dat begrijpen deelnemers. In de huidige regeling halen pensioenfondsen hoge rendementen, maar kunnen pensioenen door de lage rekenrente niet geïndexeerd worden. Dat begrijpen deelnemers niet. Met de nieuwe pensioenregeling gaan we toe naar een persoonlijk opgebouwd vermogen. Iedere deelnemer ziet wat hij zelf aan premie opbouwt en welk rendement er jaarlijks wordt bijgeschreven. Dat is in een uitkeringsregeling niet mogelijk. En als laatste geeft de premieregeling meer maatwerk. Het wordt mogelijk de jongeren wat meer beleggingsrisico te laten nemen en tegelijkertijd de ouderen wat meer zekerheid te geven. Een buffer is nodig om economische tegenvallers op te vangen en de pensioenen zo stabiel mogelijk te houden. Dat kunnen we deelnemers uitleggen. Drie of vier aparte buffers maakt het onnodig ingewikkeld en nauwelijks uitlegbaar.'

'Het toegenomen individualisme zorgt ervoor dat we allerlei zaken nu zelf willen regelen, dus ook op het gebied van pensioenen. Maar dat kunnen we al! Zo kan je de pensioenleeftijd vervroegen of uitstellen, kan je het ouderdomspensioen uitruilen naar partnerpensioen en vice versa en kan je variëren in de hoogte van de pensioenuitkering door gebruik te maken van een hoog-laag constructie. Veel werkgevers bieden de mogelijkheid tot volledige pensioenopbouw bij parttime werken. En de nieuwe pensioenregeling introduceert een 10%-afkoopmogelijkheid bij ingang van het pensioen. En zoals hierboven aangegeven zijn er ook voor zzp'ers mogelijkheden een aanvullend pensioen te regelen. Omdat deze mogelijkheden onvoldoende bekend zijn bij deelnemers en zzp'ers worden ze ook weinig benut. Een taak derhalve voor werkgevers samen met pensioenfondsen om hier meer aandacht voor te vragen.'